

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง เปรียบเทียบภาพลักษณ์ของนายกัฐมนตรีในหน้าหนังสือพิมพ์รายวัน ภาษาไทย ในช่วงปี 2531 - 2535 นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ พลเอกสุจินดา คราประยูร และนายอานันท์ ปันยารชุน ที่นำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์รายวัน ในรูปแบบการนำเสนอของ พาดหัวข่าว เนื้อข่าว บทบรรณาธิการ คอลัมน์วิจารณ์/ซูบชีวิ และบทความ/รายงาน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และการหาค่าในเชิงปริมาณมาประกอบ

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากหนังสือพิมพ์รายวันกลุ่มตัวอย่าง 3 ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ มติชน และบ้านเมือง ระหว่างวันที่ 4 สิงหาคม 2531 - วันที่ 30 กันยายน 2535 จากนั้น จึงคัดเลือกเอารูปแบบการนำเสนอที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับนายกัฐมนตรีทั้ง 3 ท่าน ออกมา ทำการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณ โดยใช้แบบบันทึกข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลจากการวิจัยสรุปได้ดังนี้

เมื่อนำบทบาทที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประ เภทของข่าวของพล.เอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายอานันท์ ปันยารชุน และพล.เอกสุจินดา คราประยูร มาเปรียบเทียบกัน พบว่า ในสายตาของสื่อมวลชน ประเภทของข่าวของนายกัฐมนตรีทั้งสาม ที่ถูกนำเสนอมากที่สุด คือ ประเภทของข่าวในเรื่องการเมืองการปกครอง (42.86 %) รองลงมาคือ ประเภทของข่าว ในเรื่องเศรษฐกิจและสังคม (21.98 %) ยกเว้นพล.เอกสุจินดา คราประยูรถูกนำเสนอใน ด้านการทหารมากเป็นลำดับที่สอง (24.34 %) เนื่องด้วยเหตุการณ์ขณะที่ดำรงตำแหน่ง

นายกรัฐมนตรีนั้น เกี่ยวเนื่องกับทหารเป็นอย่างมาก ประเภทของข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจสังคม การทหาร ความสัมพันธ์กับประชาชน และด้านการต่างประเทศ พบว่ามีสัดส่วนในการนำเสนอที่แตกต่างกัน ตามแต่ลักษณะการปฏิบัติงานของแต่ละนายกรัฐมนตรี และช่วงระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

การนำเสนอภาพลักษณ์ของนายกรัฐมนตรีทั้งสาม ในหนังสือพิมพ์รายวัน ที่ปรากฏในลักษณะของบทบาทที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเภทของข่าว รวมทั้งบุคลิกภาพ จะถูกนำเสนอมากที่สุด ในคอลัมน์วิจารณ์/ซุบซิบ รองลงมาจะถูกนำเสนอในลักษณะของ เนื้อข่าว แต่ที่พบน้อยที่สุดคือ ในบทบรรณาธิการ ซึ่งหนังสือพิมพ์จะมีอิทธิพล ในการสร้างภาพลักษณ์ของนายกรัฐมนตรี โดยการแสดงทัศนะต่าง ๆ ที่เป็นการวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานของนายกรัฐมนตรี ในรูปของการรายงานข่าวหรือคอลัมน์ต่าง ๆ โดยเป็นการเสนอความเห็นที่เป็นความคาดหวังหรือจุดยืนของตนเอง และพบว่าเป็นการนำเสนอที่มีลักษณะชี้แนะด้วยข้อสรุปมากกว่าจะเป็นการนำเสนอข้อมูลด้วยการตัดสินใจ

นอกจากนี้ยังพบว่าภาพลักษณ์ของนายกรัฐมนตรียังสะท้อนออกมาในลักษณะของสมณานาม ซึ่งทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพของนายกรัฐมนตรีในแง่มุมที่หนังสือพิมพ์ต้องการจะสื่อได้อย่างชัดเจน ซึ่งคำสมณานามจะพบมากที่สุด ในคอลัมน์วิจารณ์/ซุบซิบ และคอลัมน์ความคิดเห็นต่าง ๆ

เมื่อนำเอาภาพลักษณ์ที่ปรากฏใน เนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวันของนายกรัฐมนตรีทั้งสามมาเปรียบเทียบกันพบว่า ภาพลักษณ์ของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ มีลักษณะการนำเสนอไปในทางบวก (48.52 %) มากกว่าทางลบ (32.26 %) ภาพลักษณ์ของนายอาทิตย์ ปันยารชุน มีลักษณะการนำเสนอไปในทางบวก (38.26 %) และทางลบ (36.96 %) ใกล้เคียงกัน ภาพลักษณ์ของพลเอกสุจินดา คราประยูร มีลักษณะการนำเสนอไปในทางลบ (76.87 %) มากกว่าทางบวก (10.74 %)

อภิปรายผล

จากการศึกษาภาพลักษณ์ของนายกรัฐมนตรีทั้งสามท่าน พร้อมทั้งวิเคราะห์จากลักษณะการนำเสนอ พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อภาพลักษณ์ของทั้งสามท่าน แบ่งตามแต่ละประเด็นได้ดังนี้

1. สภาวการณ์ขณะที่นายกรัฐมนตรีทั้งสามดำรงตำแหน่งอยู่ เริ่มจากพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหลังจากการเลือกตั้ง โดยพรรคของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นพรรคที่ได้รับเสียงข้างมากในการจัดตั้งรัฐบาล ซึ่งสภาวการณ์ในตอนนั้น ทุกคนต่างขานรับนายกรัฐมนตรีที่มาจาก การเลือกตั้ง เพราะประเทศไทยว่างเว้นการมีนายกรัฐมนตรีที่มาจาก การเลือกตั้งถึง 12 ปี รวมถึงการที่พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ปฏิเสศตำแหน่งนายกรัฐมนตรีที่ดำรงอยู่มาแล้วถึง 8 ปี จึงเปรียบเสมือนคนไทยกำลัง เปิดรับสิ่งใหม่เข้ามาในวิถีการดำเนินชีวิต เมื่อพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เข้ามาบริหารประเทศ ก็มาพร้อมกับความกล้าหาญ ด้ยใจในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา ผนวกกับอารมณ์ที่แจ่มใสอยู่เป็นนิตย์ และการได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ ภาพลักษณ์ของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณจึง เป็นนายกรัฐมนตรีที่เป็นนักบริหารสมบูรณ์แบบ จึงได้รับทั้งคำชมเชยและคำติติงจากสื่อมวลชนไปพร้อม ๆ กัน แล้วแต่กรณี

ส่วนพลเอกสุจินดา คราประยูรนั้น ขึ้นดำรงตำแหน่งในขณะที่ประชาชนคนไทยทุกคน กำลังต้องการอำนาจประชาธิปไตยของพวกเขาดีน ทุกคนต้องการให้ผู้ที่แทนของเขาที่มาจาก การเลือกตั้ง เข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรี แต่การณ์ก็กลายเป็นว่าพลเอกสุจินดา คราประยูร ได้รับเสนอชื่อขึ้น เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งก็เป็นเหมือนการสานต่ออำนาจของ รสช. นั้นเอง สภาวการณ์ในขณะนั้น พลเอกสุจินดา คราประยูร จึงถูกโจมตีบ้างจากสื่อมวลชน และจากการรวมตัวกันขับไล่จากประชาชน ภาพลักษณ์ของพลเอกสุจินดา คราประยูรจึง เป็นไปในทางลบตั้งแต่ยังไม่ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีด้วยซ้ำ

ในส่วนของนายอานันท์ ปันยารชุน ได้เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีถึง 2 ครั้ง ครั้งแรกหลังจาก รสช. ยึดอำนาจจากพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ แล้วจึงเสนอชื่อนายอานันท์ ปันยารชุน ขึ้น เป็นนายกรัฐมนตรี ในขณะที่ประชาชนบางส่วนพอใจในการยึดอำนาจของ รสช. ด้วยเหตุผลที่ว่ามีการคอร์รัปชันมากมายในรัฐบาลที่ผ่านมา จึงต้องการเลือกตั้งใหม่ เพื่อเป็นตัวแทนของพวกเขาในการบริหารประเทศ โดยมีนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี รักษาการ เพื่อจัดการเลือกตั้ง แต่เมื่อรัฐบาลของนายอานันท์บริหารประเทศไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง ก็ถูกจับตามองโดยสื่อมวลชนว่าทำงานเกินหน้าที่ของรัฐบาลรักษาการ ภาพลักษณ์ของ นายอานันท์ที่เคยได้รับการยอมรับ จึงเริ่มถูกโจมตีโดยสื่อมวลชน จนกระทั่งเมื่อเข้าดำรงตำแหน่งอีกครั้ง ในช่วงหลังจากพลเอกสุจินดา คราประยูรลาออกไป ประชาชนทั่วไปยอมรับ การกลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งของนายอานันท์ ปันยารชุน เพื่อการจัดการเลือกตั้งครั้งใหม่ และเพื่อแก้วิกฤตศรัทธาของทหารกับประชาชน แต่ในช่วงก่อนหมดวาระนั้นเอง นายอานันท์ ก็ได้ทำราชการหลายอย่างไม่เป็นที่ยอมรับ เช่น การโยกย้ายข้าราชการประจำที่ดูเหมือนเป็นการ กลับแกว่งข้าราชการประจำ รวมทั้งการกระทำอีกหลายอย่างที่ดูเหมือนเอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่ม นักธุรกิจ ภาพลักษณ์ของนายอานันท์ ปันยารชุน จึงมีกระแสไปในทางบวกและทางลบ ดัง เหตุการณ์ที่กล่าวมาแล้ว

จะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนจะเป็นผู้รายงานข่าวสารและสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน เมื่อประชาชนเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ก็จะทำให้เกิดภาพลักษณ์ต่อวัตถุหรือสิ่งต่าง ๆ ที่สื่อมวลชนได้นำเสนอ (Schrank, 1988) วอลเตอร์ ลิฟฟมันน์ ได้กล่าวไว้ว่า สื่อมวลชน มีบทบาทในการสร้างภาพต่าง ๆ ในหัวสมองของคนเรา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของทฤษฎี การกำหนดหัวข้อพิจารณา (Agenda-setting) โดยสื่อมวลชนที่มองว่าการที่สื่อมวลชนให้ ความสนใจโดยการเน้นการนำเสนอเนื้อหาข่าวบางเรื่อง และไม่เน้นการนำเสนอในบางเรื่อง โดยการพิจารณาจากหลักเกณฑ์คุณค่าของข่าวนั้น จะมีผลกระทบทำให้สาธารณชนผู้รับสารรับรู้ ความสำคัญของเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคมตามที่สื่อมวลชน เน้นการนำเสนอ

2. ลักษณะการขึ้นดำรงตำแหน่งของนายกรัฐมนตรีที่แตกต่างกันของทั้งสามท่าน จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรีที่มาจากการเลือกตั้ง มีสถานะ เป็นผู้แทนราษฎร หัวหน้าพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมากในการจัดตั้งรัฐบาล จึงขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งถูกต้องตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย และพลเอก สุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรีที่มาจากคนนอก แม้จะถูกต้องตามกฎหมายรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้คนนอกเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรีได้ แต่ก็ดูจะสวนทางกับกระแสความต้องการประชาธิปไตยของประชาชนที่สะท้อนออกมาทางสื่อมวลชนได้อย่างเด่นชัด ทั้งยังเป็น เหมือนกับว่า รสช. ยึดอำนาจมา เพื่อเป็นของตนเอง เพราะก่อนที่พลเอกสุจินดาจะมา เป็นนายกรัฐมนตรี ท่านก็เป็นรองประธาน รสช. นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรีที่ได้รับการเสนอชื่อให้ไปรดเกล้าฯ แต่งตั้งทั้ง 2 ครั้ง จึงเป็นรัฐบาลที่ไม่มีฝ่ายค้าน ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร จึงไม่มีผู้ใดคอยคัดค้านหรือคอยคานอำนาจการตัดสินใจต่าง ๆ ของรัฐบาล แล้วยังถูกมองว่าเป็นเหมือนหุ่นเชิดของ รสช. อีกด้วย

จากการขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีที่แตกต่างกันของทั้งสามท่าน ภาพลักษณ์ที่ออกมาทางสื่อมวลชน จะพบว่าสื่อมวลชนให้การยอมรับนายกรัฐมนตรีที่มาจาก การเลือกตั้งมากที่สุด คือพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ด้วยเหตุผลที่ว่าเป็นการถูกต้องที่สุดของการปกครองระบอบประชาธิปไตย และการที่เกิดการยึดอำนาจ เกิดการจลาจล ก็ทำให้เศรษฐกิจของประเทศหยุดชะงัก การพัฒนาระบบการปกครองก็เหมือนการเดินถอยหลัง ดังนั้น ไม่ว่าจะ เป็น พลเอกสุจินดา คราประยูร นายกรัฐมนตรีที่เป็นคนกลาง หรือนายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรีที่ได้รับการเสนอชื่อแต่งตั้ง ก็จึงไม่เป็นที่ยอมรับของสื่อมวลชนและประชาชนเท่าไรนัก จึงส่งผลไปถึงภาพลักษณ์ที่ปรากฏออกมาด้วย

กล่าวคือ เมื่อประชาชนมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน ในลักษณะที่ เสริมย้ำ ในทางบวก ก็จะนำไปสู่การเพิ่มขึ้นในด้านความเชื่อถือ และ เมื่อมีการรับข้อมูลข่าวสารใน

ลักษณะที่เสริมย้ำในทางลบ ก็จะไปสู่ความรู้สึกไม่ไว้วางใจ (เมตตา กฤตวิทย์และคณะ, 2530) ซึ่งเมื่อสื่อมวลชนได้นำเสนอข่าวสารโดยการเน้นการนำเสนอในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะ เช่น การยอมรับนายกรัฐมนตรีที่มาจากทางเลือกตั้ง จะถูกนำเสนอบ่อยมาก ก็จะเป็นสาเหตุให้เพิ่มความสำคัญของ เรื่องที่ เน้นต่อสาธารณชนเพิ่มมากขึ้น (Kraus and Davis, 1980) ดังนั้นสื่อมวลชนจึงเปรียบเสมือนนายประตูข่าวสาร (Gatekeeper) ในการที่จะ " ตบแต่ง " และ " ปล่อย " ให้ข่าวสารผ่านไปถึงประชาชนผู้รับสาร โดยใช้วิจารณ์อย่างสุ่มในการตัดสินใจคัดเลือกและเสนอข่าวสารให้ตรงไปตรงมามากที่สุด และเข้าใจหรือตระหนักถึงความต้องการของมวลชนผู้รับข่าวสาร (สนั่น ปัทมะติลภและคณะ, 2520)

3. สถานภาพเดิมของนายกรัฐมนตรีทั้งสาม ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลถึงภาพลักษณ์ของนายกรัฐมนตรีทั้งสาม พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ สถานะเดิมก่อนที่จะเล่นการเมืองก็คือทหาร (นอกราชการ) เมื่อได้เป็นผู้แทนราษฎรจนกระทั่งเป็นนายกรัฐมนตรี ภาพลักษณ์ของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณจึงเป็นภาพของนายกรัฐมนตรีที่เป็นชายชาติทหาร กล้าหาญ กล้าตัดสินใจและมีความเข้มแข็งอยู่ในตัวเอง พลเอกสุจินดา คราประยูร สถานะเดิมก็เป็นทหาร แต่เป็นรองประธาน รสช.มาก่อน แม้ก่อนจะมาเป็นนายกรัฐมนตรี จะได้ลาออกจากทหาร และย้ายอยู่เสมอว่าตนเองเป็นนายกรัฐมนตรีพลเรือนเต็มตัว แต่ทหารก็ยังคอยโอบอุ้มและปกป้อง พลเอกสุจินดาอยู่เสมอ จนทำให้กระแสการคัดค้านการเป็นนายกรัฐมนตรีของพลเอกสุจินดา รุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ เพราะภาพที่ติดในจิตสำนึกของสื่อมวลชนและประชาชน ก็คือ พลเอกสุจินดาเป็นรองประธาน รสช.มาก่อน เปรียบเสมือน รสช.ยึดอำนาจและทำทุกอย่างไม่ใช่เพื่อประเทศไทย แต่เป็นเพื่อ รสช.เอง นายอานันท์ ปันยารชุน สถานะเดิมก็เป็นนักการทูตแล้วจึงมาเป็นนักธุรกิจ ภาพลักษณ์ของนายอานันท์จึงออกในภาพของนายกรัฐมนตรีที่ชาญฉลาดด้วยมาดของนักธุรกิจ และในบางครั้งนโยบายของนายอานันท์ก็ดูจะเอื้อประโยชน์ให้กับพ่อค้านักธุรกิจ นักอุตสาหกรรมมากกว่าประชาชนคนส่วนใหญ่ของประเทศ ภาพลักษณ์ของนายอานันท์ในสายตาสื่อมวลชน จึงเหมือนกับนายอานันท์เป็นนักธุรกิจที่กำลังสนับสนุนนักธุรกิจพวกเดียวกับตน นั่นคือ

เมื่อสถานภาพเดิมของนายกรัฐมนตรีได้รับการยอมรับ ก็จะส่งผลที่ดีต่อภาพลักษณ์ (พิศวง
ธรรมพันทา, 2523)

4. ช่วงระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของนายกรัฐมนตรีทั้งสาม ก็ส่งผลถึง
ภาพลักษณ์รวมทั้งบทบาทที่แสดงออกต่อ เหตุการณ์และประ เภทของข่าวที่ปรากฏใน เนื้อหาของ
หนังสือพิมพ์ ดังนั้น เมื่อนำเอาบทบาทที่แสดงออกต่อ เหตุการณ์และประ เภทของข่าวของ
นายกรัฐมนตรีทั้งสามมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบกัน ช่วงระยะเวลาจะเป็นตัวแปรที่ทำให้ผลของ
ค่าเฉลี่ยออกมาแตกต่างกัน (ดังในตารางที่ 13) กล่าวคือ

บทบาททางด้านการเมืองการปกครอง

แม้ว่านายอานันท์ ปันยารชุนจะดำรงตำแหน่งในช่วงที่ 1 เพียง 242 วัน สื่อมวลชน
จึงนำเสนอบทบาทของนายอานันท์ ปันยารชุนด้านการเมืองการปกครองในกรณีดังกล่าวอย่าง
ต่อเนื่อง อีกทั้งสื่อมวลชนก็ยังให้ความสนใจในการจัดเตรียมการเลือกตั้งในเดือนมีนาคม 2535
ด้วย ค่าเฉลี่ยที่ได้รับจึงสูงจนเห็นได้ชัด คือ เมื่อกรณีเป็นจุดสนใจ การนำเสนอบทบาททางด้าน
อื่น ๆ จึงลดลง ซึ่งค่าเฉลี่ยของบทบาทในด้านนี้ของนายกรัฐมนตรีทั้งสามก็มีค่าเฉลี่ยไม่
แตกต่างกันเท่าไร ในส่วนของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนานที่สุด
แต่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด กล่าวคือเมื่อระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งนาน สื่อมวลชนจึงสามารถ
นำเสนอบทบาททางด้านอื่น ๆ ได้มากขึ้นด้วย ค่าเฉลี่ยที่ได้จึงลดหลั่นกันไป

บทบาททางด้านเศรษฐกิจสังคม

การที่บทบาทของนายอานันท์ ปันยารชุน ที่ถูกนำเสนอในช่วงที่ 2 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
ก็เพราะว่าระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเพียง 3 เดือน ส่วนในกรณีของ
พลเอกสุจินดา คราประยูร ที่มีค่าเฉลี่ยในการนำเสนอถึง 20.78 % เป็นเพราะในช่วงการ
ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพลเอกสุจินดา คราประยูร บ้านเมืองเกิดเหตุการณ์ไม่สงบ

เศรษฐกิจสังคมของประเทศในช่วงนี้จึงถูกผลกระทบไปด้วย สื่อมวลชนจึงนำเสนอเพื่อ
เรียกร้องให้พลเอกสุจินดา คราประยูร ปรับปรุงเศรษฐกิจและสังคมให้ดีขึ้น

บทบาททางด้านการทหาร

บทบาทของพลเอกสุจินดา คราประยูรได้รับการนำเสนอมากที่สุด เพราะในช่วง
ระยะเวลานั้น ทหารเข้ามาบทบาทในการบริหารประเทศ กล่าวคือ ในฐานะของสภา รสช.
ซึ่งพลเอกสุจินดา คราประยูร เดิมก็ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกและรองประธานสภา
รสช. พอเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ทหารก็ออกมาให้การสนับสนุน ทหารจึงมีส่วน
เข้ามาเกี่ยวข้องกับพลเอกสุจินดา คราประยูร ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เช่นเดียวกับบทบาททาง
การทหารของนายอานันท์ ปันยารชุน ในช่วงที่สองถูกนำเสนอในลำดับต่อมา เพราะเหตุการณ์
ต่อเนื่องกัน เมื่อเกิดเหตุการณ์จลาจลในเดือนพฤษภาคม ประชาชนบาดเจ็บเสียชีวิตและสูญหาย
เกิดวิกฤตศรัทธาระหว่างทหารกับประชาชน นายอานันท์ ปันยารชุน จึงได้ออกคำสั่งโยกย้าย
ทหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเหตุการณ์จลาจล และให้คืนหาคพของผู้สูญหาย นายอานันท์ ปันยารชุน
จึงถูกนำเสนอบทบาททางด้านการทหารดังกล่าว

บทบาททางด้านความสัมพันธ์กับประชาชน

บทบาทของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับประชาชนถูกนำเสนอ
มากที่สุด เพราะพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณอยู่ในตำแหน่งระยะเวลาที่ยาวนานที่สุด ทั้งยังเป็น
นายกรัฐมนตรีที่มาจากกาเลือกตั้ง เปรียบเสมือนเป็นคนของประชาชน จึงมีความสัมพันธ์
ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด

บทบาททางด้านการต่างประเทศ

บทบาทของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณที่เกี่ยวกับด้านการต่างประเทศถูกนำเสนอมาก
ที่สุด เพราะในช่วงการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นโยบายการ

เปลี่ยนสนามรบให้เป็นสนามการค้า โดดเด่นและได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ ความสัมพันธ์ของไทยกับต่างประเทศดี บทบาทของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณทางด้านกิจการต่างประเทศจึงถูกนำเสนอโดยสื่อมวลชนในค่าเฉลี่ยที่สูงกว่านายอานันท์ ปันยารชุน และพลเอกสุจินดา คราประยูร

ข้อเสนอแนะ

1. สำหรับแนวทางในการวิจัย เกี่ยวกับภาพลักษณ์ในโอกาสหน้า นอกจากการใช้สื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาแล้ว ควรใช้แหล่งข้อมูลในการวิเคราะห์ภาพลักษณ์จากสื่ออื่น ๆ ด้วย หรือทำการวิจัยภาพลักษณ์จากแนวคิดของผู้รับสาร ก็จะทำให้ได้ภาพลักษณ์มุมมองที่แตกต่างกันออกไป
2. ผู้ที่สนใจที่จะทำการวิจัย เกี่ยวกับภาพลักษณ์ให้ละเอียด ควรสร้างเครื่องมือที่ใช้วัดภาพลักษณ์ให้มีลักษณะ เป็นกลาง และเป็นวัตถุวิสัย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา เครื่องมือสำหรับการวิจัยภาพลักษณ์ของบุคคลสาธารณะ ในโอกาสต่อไป